

arallegim

Els déus del pop que no viuen eternament

ISRAEL PUNZANO

El guionista Kieron Gillen i el dibuixant Jamie McKelvie van revolucionar el món dels superherois a la col·lecció *Jóvenes vengadores* de la Marvel. Els autors aprofitaven la joventut dels personatges per fer un impactant retrat de les convulsions vitals de l'adolescència. Tant el guió com el dibuix –que fugia contínuament dels límits de les vinyetes clàssiques– trencaven les convencions del gènere per oferir una proposta iconoclasta que semblava més pròpia d'una editorial independent que d'un gran segell *mainstream*. Bona part dels encerts d'aquella època es mantenen a *The Wicked + The Divine*, publicada originalment als Estats Units per Image, l'editorial de moda. En aquest cas, Gillen i McKelvie fan una sorprenent repassada a una de les obsessions de la societat actual, la devoció per la fama, amb una història de déus que reneixen cíclicament. Convertides en les noves estrelles de la música pop, les divinitats d'aquest panteó *gaudeixen* però d'una eternitat que paradoxalment té data de caducitat: només dos anys de vida per ser estimats i odiats. Al primer volum (*El actofàustico*) el contrast entre l'ambient frívol en què es mouen els protagonistes i el pes dels seus dubtes existencials enganxa des de les primeres línies. Amb aquesta obra, Gillen i McKelvie es confirmen com un dels equips creatius més originals del còmic actual. ♦



THE WICKED + THE DIVINE VOL. 1
KIERON GILLEN / JAMIE MCKELVIE
NORMA
172 PÀG. / 18 €



WIKIPEDIA

La lucidesa bastarda d'un home escindit

PERE ANTONI PONS

El primer que sabem del narrador protagonista d'*El simpatitzant*, el debut novel·lístic del nord-americà d'origen vietnamita Viet Thanh Nguyen, guardonat amb el Pulitzer de ficció 2016, és que és "un espia, un agent secret, un agent dorment, un home amb dues cares". I ho sabem perquè ell mateix és obligat a explicar-ho: ha estat empresonat i ara ha de recordar tota la seva vida en una llarga, meticulosa i descarnada confessió que funciona com una autobiografia moral, àmica i ideològica.

La duplicitat és la característica més definidora de l'innominat narrador. Ho és tant en termes biològics (és fill d'una pagesa vietnamita i d'un capellà francès) com ideològics (és un comunista infiltrat dins



EL SIMPATITZANT
VIET THANH NGUYEN
EMPÚRIES
TRAD. MERCÈ SANTAULARIA
464 PÀG. / 22 €

el bàndol enemic) i socioculturals (va fer la seva educació universitària als EUA i té perfectament assimilats els referents, els usos i costums nord-americans). Aquesta bastardia múltiple, que els altres li tiren en cara constantment i que ell no deixa de tenir present ni un sol instant, és la seva màxima qualitat i alhora la seva condemna, perquè el converteix en "un home amb dues mentes", capaç d'observar "qualsevol qüestió des de tots dos costats" i de simpatitzar amb uns i amb altres.

Des d'un punt de vista humanista, l'empatia és una virtut, però en èpoques tan radicalment polaritzades com la de la Guerra Freda, ser un fanàtic obtús és molt més senzill i còmode. La vida del protagonista d'*El simpatitzant* és de tot menys senzill i còmoda. La manera com Viet Thanh Nguyen la relata, amb

una prosa que no es pren rutinàriament cap frase, amb una estructura folgada però fèrriament organitzada i amb una atrevida fusió de gèneres, fa que com més inquietants i insalvables siguin els problemes de consciència, els perills, els dilemes i les contradiccions del protagonista, més fascinants ens resultin ell i la seva història.

Totes les visions de la guerra

La novel·la aborda la Guerra del Vietnam des de totes les perspectives possibles. Hi trobem els episodis pròpiament bèl·lics més emblemàtics del conflicte –la caiguda de Saigon–, així com alguns dels episodis més sagnants –les massacres de civils en pobles sense presència del Vietcong–. També hi trobem el bullici contracultural i antibel·licista amb què es va viure la guerra en molts campus universitaris dels EUA. I els moviments entre bambolines de la política nord-americana, plena de personatges guiats pel cinisme, la demagogia i la prepotència. Tampoc hi falten l'obscurantisme idealista i dogmàtic dels comunistes. Ni la difícil digestió de la derrota tant per part dels nord-americans com per part dels vietnamites exiliats als EUA que somien, il·lusos i ressentits, a tornar a la pàtria per recuperar el poder. La novel·la fins i tot aborda la guerra des del punt de vista de les representacions artístiques que se n'han fet. Els capítols en què el narrador fa d'assessor d'una pel·lícula –que és i no és *Apocalypse now*– són memorables.

La identitat escindida, la sofisticació cultural i la lucidesa empàtica del narrador fan que l'autor, d'una manera plausible, pugui posar en boca seva reflexions brillants i substancials sobre tota mena de temes. Poques novel·les recents deuen haver explicat tan bé, amb una mescla d'amor i odi tan fecunda, la naturalesa social, històrica i política dels EUA. Per si això no fos prou, *El simpatitzant* és una obra plena de frases espectaculars, d'una precisió expressiva i plàstica formidable: "Ens vam concentrar en els xiulets dels coets Katiuixa, que xiuxiuejaven en la distància com bibliotecaris demanant silenci". Una molt bona novel·la. ♦

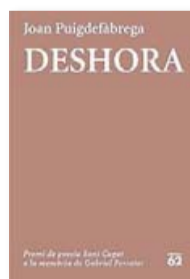
Posar la vida en veu

VÍCTOR OBIOLS

El Premi Ferrater, com se'l coneix col·loquialment, per abreuçar, no ha arribat encara a la majoria d'edat però s'ha distingit sempre per premiar noms consagrats –o consagrables– i per posar en valor autors pràcticament inèdits o desconeguts del tot. El resultat avui dia és un catàleg que fa patxoca. I enguany la sorpresa és notable, perquè, tot i haver editat algun llibre, i malgrat que no pertany al món de les lletres, Joan Puigdefàbrega destaca per la seva solidesa i qualitat. Com diria el malaguanyat Carles Miralles, "aquí hi ha un poeta". Perquè trobar és

cantar la troballa (amb veu timbrada, això sí), i poetitzar és expressar obliquament –o no– tot el que ja sabem –o intuïm– però que, transfigurat per una concatenació hàbilment filada de formulacions felices, ens arriba com de nou.

Diríem que el combinat que fa aquesta poesia singular és l'encertada i polida costura de llengua neta, endreçada i justa, amb certs joiells lèxics interessants, mixturats amb una especulació filosòfica (física i metafísica) de volada i ben trenada (l'estupor, el meravellament dels antics fets amb una perplexitat moderna) i afegim-hi uns escrúpols de girs col·loquials i expressions a ran de terra. Tot plegat servit en un filat de versos amb par-



DESHORA
JOAN PUIGDEFÀBREGA
EDICIONS 62
96 PÀG. / 15 €

tacions sil·làbiques insòlites que creen visualment un efecte de consecució, de discurs poètic líquid i imparabile, a raig, i alhora concís i contingut. Diu Jordi Cornudella que la distribució formal dels versos entra en tensió amb la prosòdia, i és cert, però en canvi la fluència rapsòdica no se'n ressent.

Prestidigitador del pensament

No sé si Josep Pla remugaria, com va fer justament amb Gabriel Ferrater, a qui va retreure, després de llegir les seves poesies, que no escrivia prosa en lloc de versos "amb aquella mica de musiqueta que hi posava". Però és que la gràcia de Puigdefàbrega diria que és el fet que identifiquem el seu pensament po-

tent amb aquesta mena de carrols de versos que van caient entrellaçats, encadenant mots en un bull de conceptes i imatges, com un prestidigitador que, més que dits, fes córrer els pensaments filats en vers, amb cabal d'imaginació i magnificència d'idees.

La densitat conceptual i el control de la llengua formen un trespeus amb la capacitat per encendre uns escenaris metafòrics extraordinaris. El poeta ens convenç d'estar en possessió d'un saber veritable; fonedís, però veritable. Resol en imatges d'alta volada, amb un no sé què de lírica italiana postrepuscular, com el compositor que resol una seqüència harmònica de manera brillant. ♦